

NOWA EDYCJA „NOTES ON EARLY CHINESE LOGIC”

JANUSZA CHMIELEWSKIEGO

JERZY POGONOWSKI

Zakład Logiki Stosowanej UAM

www.logic.amu.edu.pl

W latach 1962–1969 Janusz Chmielewski opublikował w *Roczniku Orientalistycznym* (26–32) cykl artykułów *Notes on Early Chinese Logic, I–VIII*.¹ Było to w owym czasie pierwsze w literaturze światowej tak obszerne przedstawienie starożytnej logiki chińskiej, wykorzystujące aparaturę pojęciową współczesnej logiki matematycznej.

Obecnie Polska Akademia Nauk przygotowuje nowe wydanie tych prac w formie tekstu zwartego. Piszący te słowa ma zaszczyt być autorem jednej z trzech przedmów do tej edycji. Pozostałe przedmowy przygotowali orientaliści o światowej renomie, profesorowie: Christoph Harbsmeier oraz Marek Mejer. Moja przedmowa jest adresowana do logików, którzy zechcą studiować dzieło Janusza Chmielewskiego. Odnoszę się więc przede wszystkim do logicznych aspektów wspomnianego cyklu prac. Staram się wskazać, na czym polega nowatorstwo rozwiązań proponowanych przez Chmielewskiego (jest nim m.in. konsekwentne stosowanie formalizmu rachunku predykatów w analizie argumentacji starożytnych filozofów chińskich, np. w analizie formy logicznej kanonów Mohistów). Przypominam również najciekawsze — z logicznego punktu widzenia — spostrzeżenia dotyczące starożytnej logiki chińskiej, poczynione przez Chmielewskiego. Niektóre z nich zostaną przedstawione w komunikacie podczas niniejszej konferencji.

Dzieło Chmielewskiego istotnie wpłynęło na późniejsze propozycje dotyczące rekonstrukcji starożytnej logiki chińskiej, co przyznaje się np. w znakomitej pracy Christophera Harbsmeiera, będącej najnowszym podsumowaniem naszej wiedzy w tej materii.² W Zakładzie Logiki Stosowanej UAM obroniona została w 1991 roku rozprawa magisterska poświęcona starożytnej logice chińskiej, pisana pod naukową opieką autora tych słów.³ Obecnie również prowadzi się tam badania komparatystyczne dotyczące refleksji logicznej Orientu.⁴

¹Part I: 26, no. 1 (1962), 7–22; Part II: 26, no. 2 (1963), 91–105; Part III: 27, no. 1 (1963), 103–121; Part IV: 28, no. 2 (1965), 87–111; Part V: 29, no. 2 (1965), 117–138; Part VI: 30, no. 1 (1966), 31–52; Part VII: 31, no. 1 (1968), 117–136; Part VIII: 32, no. 2 (1969), 83–103.

²W: Joseph Needham, *Science and Civilisation in China*, vol. 7, Cambridge University Press, Cambridge 1998. Part I: Christoph Harbsmeier, *Language and Logic*.

³Anna Uryasz-Majewska, Wybrane podstawowe pojęcia starożytnej logiki chińskiej, *Investigationes Linguisticae* III, 1998, Institute of Linguistics, Adam Mickiewicz University, Poznań, 91–188.

⁴Stawomir Sikora, Dialog o białym koniu (Bai Ma Lun) — metodologiczne problemy badań porównawczych logiki chińskiej i zachodniej, *Investigationes Linguisticae* XIV, 2006, Institute of Linguistics, Adam Mickiewicz University, Poznań, 97–110.